

Henryka SĘDZIAK

ZŁOŻONE NAZWY WSI DROBNOSZLACHECKICH W ZIEMI ŁOMŻYŃSKIEJ

Artykuł ten jest kolejnym opracowaniem wybranych nazw wsi drobnej szlachty w ziemi łomżyńskiej. Nawiązuje on bezpośrednio do opisu nazw rodowych, a stanowiącego niejako wprowadzenie do problematyki toponimii tego terenu¹.

Złożone nazwy wsi szlachty zagrodowej to najbardziej charakterystyczny rys toponimii północno-wschodniego Mazowsza, w którego obrębie znajduje się historyczna ziemia łomżyńska. Ten typ nazewnictwa ściśle wiąże się z rozwojem osadnictwa tych terenów. Jest to osadnictwo stosunkowo późne, przypadające na koniec XIV i wiek XV. W okresie od X do XIV wieku, na skutek ciągłych walk na pograniczu polsko-litewsko-rusko-jaćwieskim, pierwsze osadnictwo, ograniczające się głównie do grodów i gródków obronnych nad Narwią oraz podległych grodom wsi chłopskich, uległo prawie całkowitemu zniszczeniu. Po rozbiciu Jaćwingów przez Krzyżaków pod koniec XIII wieku i zawarciu układu polsko-litewskiego w 1385 roku w Krewie na ziemiach tych nastąpił względny spokój. Książęta mazowieccy rozpoczęli wówczas ponowną kolonizację terenów północno-wschodniego Mazowsza. Szczególne zasługi w rozwoju nowego osadnictwa ziemi łomżyńskiej położył książę Janusz I, który władał częścią ziem nad Narwią z Ostrołką i Nowogrodem². Osadnictwo to miało również charakter obronny, gdyż istniało stałe zagrożenie ze strony Krzyżaków, którzy starali się zagarnąć jak największe obszary ziemi mazowieckiej.

---

¹ H. Sędziak, *Nazwy wsi drobnoszlacheckich w ziemi łomżyńskiej* – referat wygłoszony na XIII Ogólnopolskiej Konferencji Onomastycznej w Olsztynie we wrześniu 2002 roku.

² J. Wiśniewski, *Początek i rozwój nowego osadnictwa w ziemi łomżyńskiej w końcu XIV i w XV wieku*, „Studia Łomżyńskie” t. I, Warszawa 1989, s. 19–105.

Książę Janusz I osadzał tu drobne rycerstwo z centralnych regionów Mazowsza: z Ciechanowa, Nasielska, Płońska, Wyszogrodu, Zakroczymia³. W zamian za nadanie określonej liczby włók borów, lasów, puszczy rycerstwo miało obowiązek stawać do obrony tych ziem. Przybywali na te tereny rycerze pojedynczo lub całymi rodami zakładając niekiedy kilka lub kilkanaście wsi tej samej nazwy. Najwięcej wsi w ziemi łomżyńskiej założył ród Konopków, Tyszków, Zarębów itd. Średniowieczne nazwiska rodowe były najczęściej nazwami ich wsi na starym Mazowszu, a następnie wsi nowych, założonych nad Narwią i jej dopływami. Stąd tak częste na północno-wschodnim Mazowszu nazwy rodowe wsi.

Wraz z rozrastaniem się rodów już w XV wieku następował proces rozpadania się wsi szlacheckich na działki, które z czasem stawały się odrębnymi wsiami, zachowując nazwę rodową z dodanym członem wyróżniającym, np. *Bacze Suche, Cibory-Marki, Duchny Młode, Sanie-Dąb, Truszki-Sapki*.

Przedmiotem niniejszego opracowania są composita toponimiczne, tj. nazwy złożone mające formę zestawień dwu- lub trójczłonowych tylko w powiecie łomżyńskim⁴. Omówione tu zostaną nazwy zestawione (apozycyjne), których podstawowy człon jest nazwą rodową. Na północno-wschodnim Mazowszu stanowią one około 50% nazw wsi drobnoszlacheckich. W powiecie łomżyńskim zanotowano 54 nazwy rodowe i 112 nazw zestawionych, utworzonych od 46. nazw rodowych.

Wykaz rodowych nazw złożonych sporządziłam, wykorzystując źródła XIX- i XX-wieczne. Bardzo przydatna okazała się praca Zygmunta Glogera *Dawna ziemia łomżyńska*⁵, w której autor zamieszcza wykaz wsi drobnej szlachty i majątków szlachty folwarcznej całej ziemi łomżyńskiej i wiskiej, podając przy każdej rok lub wiek, w którym

³ J. Wiśniewski, *Rys dziejów osadnictwa na wschodnim Mazowszu*, w: *Literatura Ludowa. Ziemia łomżyńska i wiska*, Warszawa 1962, s. 11–21.

⁴ Przyjęłam tu podział administracyjny sprzed 1954 roku. Powiat łomżyński w XIX i w pierwszej połowie XX wieku (do roku 1954) obejmował część obecnego powiatu zambrowskiego. Taki podział administracyjny stosowali autorzy opracowań źródłowych z XIX i z pierwszej połowy XX wieku, por. np. *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. I–XV, Warszawa 1880–1902; także K. Zierhoffer, *Nazwy miejscowe północnego Mazowsza*, Wrocław 1957.

⁵ Z. Gloger, *Dawna ziemia łomżyńska*, „Biblioteka Warszawska”, t. II, Warszawa 1876, s. 579–595 (przedruk Łomża 1986).

wymieniono nazwę po raz pierwszy w aktach. Wymienia też gniazda rodowe, do których wsie należały. Cennym źródłem jest też wydany w Krakowie w 1870 roku *Herbarz* Ignacego Kapicy-Milewskiego, przytaczający liczne dokumenty lokacyjne wsi, w których występują imiona, nazwiska i herby właścicieli. Wykorzystałam również urzędowy spis wsi drobnoszlacheckich poszczególnych powiatów ziemi łomżyńskiej, zawarty w *Trudach*⁶. Bardzo przydatny okazał się *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego*⁷, który zamieszcza informacje o statusie społecznym mieszkańców danej wsi (*ws. szlach.*, *ws. włośc.*). Z innych opracowań, niezwykle cenne dla tego typu badań, są prace: Adolfa Pawińskiego⁸, Adama Wolffa⁹ i Karola Zierhoffer¹⁰.

Komponowane nazwy miejscowe, stanowiące tu przedmiot opisu, są zróżnicowane pod względem formy i znaczenia. Dokonałam ich podziału, biorąc pod uwagę drugi człon nazwy identyfikującej nowo powstałą osadę. Człon pierwszy tych nazw był przedmiotem opracowania wspomnianego we wstępie.

Uwzględniając kryterium strukturalno-gramatyczne¹¹ wyodrębniłam dwie grupy nazw:

- I. Nazwy z drugim członem przymiotnikowym,
- II. Nazwy z drugim członem rzeczownikowym.

W obrębie obu grup dokonałam dalszego podziału, uwzględniając etymologię i znaczenie drugiego członu nazwy.

I. Złożone nazwy rodowe z drugim członem przymiotnikowym

1. Wiele nazw złożonych z członem przymiotnikowym występuje w parach o przeciwnym (antonimicznym) znaczeniu, np. *Chojny Stare*

⁶ *Trudy Varšavskogo Statističeskogo Komiteta*, t. VI, Warszawa 1891, s. 20–41.

⁷ *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. I–XV, Warszawa 1880–1902.

⁸ *Polska XVI wieku pod względem geograficzno-statystycznym. Źródła dziejowe*, t. XVI *Mazowsze*, wydał A. Pawiński, Warszawa 1892.

⁹ A. Wolff, *Mazowieckie zapiski herbowe z XV i XVI wieku*, Kraków 1937.

¹⁰ K. Zierhoffer, op. cit.

¹¹ Por. S. Rospond, *Klasyfikacja strukturalno-gramatyczna słowiańskich nazw geograficznych*, Wrocław 1957, s. 28–55.

– *Chojny Młode, Duchny Stare – Duchny Młode, Sierzputy Stare – Sierzputy Młode, Szabły Stare – Szabły Młode.*

Drugi człon nazwy ukazuje stosunek chronologiczny między wsią macierzystą i nową. Istnieją wsie, w których nazwach nie zachował się odpowiednik przeciwstawny drugiego członu nazwy. Są to np.: *Jemie-lite Stare, Klimasze Stare, Konopki Młode, Łuby Stare, Modzele Stara Wieś, Wyrzyki Nowa Wieś*. Nazwy te są dowodem, że musiały kiedyś istnieć wsie o nazwach z członem antonimicznym, ale przestały istnieć lub połączyły się w jedną całość, a drugi człon nazwy, człon różnicujący, pozostał, czasem zanikł.

2. Część nazw ma drugi człon przymiotnikowy zawierający informację o wielkości wsi, np.: *Gosie Duże – Gosie Małe, Pruski Wielkie – Pruski Małe, Pstrągi Wielkie – Pstrągi Małe*. I podobnie jak w grupie poprzedniej nie zawsze zachowały się odpowiedniki przeciwstawne drugiego członu nazwy, np. *Ożary Wielkie, Targonie Wielkie*.

3. Istnieją nazwy z drugim członem przymiotnikowym charakteryzującym teren, na którym wieś założono, np. *Bacze Suche, Bacze Mokre, Guty Podleśne, Konopki Leśne, Korytki Leśne, Kossaki Borowe, Kossaki Nadbielne, Łady Borowe, Łady Polne, Sierzputy Zagajne, Zaręby Leśne*.

II. Złożone nazwy wsi z drugim członem rzeczownikowym

Na badanym obszarze ziemi łomżyńskiej znacznie częstsze są złożone nazwy rodowe z drugim członem rzeczownikowym. Człony te charakteryzują się różną etymologią i funkcją. Często są to nazwy fizjograficzne.

Jerzy Wiśniewski, badacz osadnictwa północno-wschodnich obszarów Polski, uważa, że tworzenie się nazewnictwa fizjograficznego¹² to proces bardzo stary, znacznie wyprzedzający nowe osadnictwo ziemi łomżyńskiej. Jego zdaniem, pierwsi mieszkańcy tych ziem z osad podgroдовых, pełniący różne funkcje usługowe wobec grodów, penetrując puszcze, zbierając miód i siano, łowiąc ryby, nadawali nazwy licz-

¹² Zob. J. Wiśniewski, *Początek i rozwój...*, s. 33–39.

nym rzeczkom i wyróżniającym się w puszczy obiektom, borom, lasom, bagnom, łąkom, brodom, wzgórzom. Kiedy zakładano tu nowe wsie, książęta nie nadawali osadnikom anonimowych ziem, lecz wskazywali w dokumentach lokacyjnych nazwane już rzeki, strumienie, bory, wzgórze. J. Wiśniewski uważa, że nowe nazwy osad drobnych rycerzy przybywających na ziemię łomżyńską określano najpierw nazwą rzeczki lub innego miejsca, na którym ją założono, a także ich imieniem lub przezwiskiem, np.: siedlisko *Modzela na Sokołowej Łące*¹³. Później większość tych pierwszych nazw osad szlacheckich przesunięta została na drugie miejsce. Wyparły je bardziej produktywne nazwy rodowe. Pochodziły one od imienia, nazwiska, przezwiska, przydomku lub herbu osadnika. Człon drugi stanowiły:

1. Nazwy rzeczek i strumieni, np: *Bacze-Zbrzeźnica* (od rzeczki Brzeźnica, dopływu rzeki Gać), *Cholewy-Kołomyja*, *Chorzele-Sulkowstok*, *Cieciorki-Dąb*, *Gosie-Leśnica*, *Grochy-Łętownica*, *Grzymały-Belczącystok*, *Klimasze-Jabłoń*, *Konopki-Jabłoń*, *Konopki-Jałbrzykówstok*, *Konopki-Koprzywnica*, później *Pokrzywnica* (nad rzeczką Koprzywnica), *Kossaki-Ponikłystok*, *Koziki-Jałbrzykówstok*, *Mieczki-Małe Stoki* (potem *Małystok*), *Nagórki-Jabłoń*, *Pruski-Jabłoń*, *Ryakcze-Sulkowstok*, *Sanie-Dąb*, *Sędziwuje-Prątnik*, *Walochy (Wielochy)-Cieptystok*, *Zagrobry-Łętownica*.

Pierwsze siedliska w puszczy zakładano głównie nad rzekami, rzeczkami, stąd nazwy osad często otrzymywały jako drugi człon nazwy rzeczek lub strumieni, np. *Brzeźnica*, *Dąb*, *Jabłoń*, *Kołomyja*, *Leśnica*, *Łętownica*, *Koprzywnica* (dziś nazwa zniekształcona *Pokrzywnica*), *Prątnik*. Strumienie nazywano zapewne *stokami*, o czym świadczą złożone nazwy rzeczek lub strumieni nie tylko w ziemi łomżyńskiej, zawierające człon *-stok*. Człon pierwszy zrostu, mający formę przymiotnika lub imiesłowu przymiotnikowego charakteryzuje rzeczkę, np. *Cieptystok*, *Małystok*, *Belczącystok*, *Ponikłystok* (por. *ponik* przestarz. 'potoczek, strumyk wytryskający spod ziemi lub zanikający pod ziemią, a nie wpadający do większego')¹⁴. Człon zrostu w formie rzeczownika w D. lp. wiąże się z imieniem (może osadnika?): *Jałbrzykówstok* – od im. *Jałbrzyka*, *Sul-*

¹³ Zob. J. Wiśniewski, *Początek i rozwój...*, s. 86.

¹⁴ Por. *Słownik języka polskiego*, pod red. W. Doroszewskiego, t. 6, Warszawa 1964.

kowstok – od im. *Sulka* (= *Sulistawa*). Po wytrzebieniu borów, a później po melioracjach wiele rzeczek i strumieni wyschło, ale ich nazwy przetrwały w nazwach wsi.

Nazwy złożone z drugim członem oznaczającym nazwę rzeki lub miejsca wskazują na potrzebę wyraźnego określenia położenia miejscowości i odróżnienia jej od innych wsi o podobnej nazwie, np. *Koziki-Jałbrzykówstok*, *Koziki-Wądołowo*, *Pruski-Jabłoń*, *Pruski-Zalesie*.

Nazwy te wymieniane w dawnych dokumentach występowały z łacińskim lub polskim określeniem położenia osady i nazwy rzeki, np. *Czarnowo in rivolo Damb*, *Proszki* (dziś *Pruski*) *na Jabłoni*, *Cholewy vertice Mała Kołomyja*. Później z nazw wsi wypadły *in rivolo*, *super*, *na*. Nie zawsze jednak ten środkowy człon łaciński lub polski zniknął. Wsie położone u źródła rzeki lub w jego pobliżu dłużej zachowały polskie *wierzch* lub łacińskie *vertice*, np. *Cwałiny Małe Wierzch Puzowstok*, *Konopki Młode Vertice Łomżyca*. W nazwie *Świątki-Wertyce* łacińskie *vertice* spolszczono na nic nie znaczące *Wiertice* (*Świątki-Wiercice*)¹⁵.

2. Nazwy borów, lasów, puszczy, np.: *Gronostaje-Puszcza*, *Koty-Lutostań*, *Pęsy-Lipno*, *Sambory-Bukowo*, *Ślasy* (*Szlasy*)-*Lipno*, *Ślasy-Łopieniste*, *Walochy-Kałęczyn*.

Niektóre nazwy zestawione zawierają drugi człon ogólnie określający rodzaj lasu, np. *Gronostaje-Puszcza*, lub rodzaj rosnących tam drzew, np. *Sambory-Bukowo*. Część podanych wyżej nazw ma drugi człon oznaczający konkretne obszary lasów, nazwanych jeszcze przed osadnictwem drobnoszlacheckim z końca XIV i z XV wieku. Istniały wówczas w ziemi łomżyńskiej lasy zwane *Kałęczyn*, *Lipno*, *Lutostań*, *Łopieniste* i in. Dziś lasy te zapewne już nie istnieją, ale ich nazwy utrwaliły się w nazwach miejscowości.

3. Nazwy łąk, bagien, np. *Gosie-Sokola Łąka*, *Puchały-Sokola Łąka*, *Wyrzyki-Sokola Łąka*.

Na badanym terenie występuje tylko parę nazw rodowych z drugim członem stanowiącym nazwę łąki.

4. Nazwy zawierające charakterystykę terenu, na którym wieś założono, np.: *Koziki-Wądołowo*, *Modzele-Górki*.

¹⁵ Por. Zob. J. Wiśniewski, *Początek i rozwój...*, s. 89–90.

Górki to pas pagórków między rzeczkami Pęzą i Jurą. *Wądołami* lub *Wądołowem* nazywano zachodnie podnóże Czerwonego Boru, pocięte dolinami i zagłębieniami.

Zupełnie inny rodzaj nazw złożonych stanowią nazwy wsi rodowych, które w wyniku działów rodzinnych rozpadły się na mniejsze osady. Inna też była ich geneza. Pierwszy człon nazwy w tej grupie toponimów złożonych stanowi wspólna nazwa rodowa, drugi ma różne pochodzenie.

1. Imię lub przezwisko nowego osadnika najczęściej stanowi drugi człon nazwy komponowanej, np. *Cibory-Marki*, *Cibory-Witki* (*Wity*), *Cibory-Chrzczoney* (od im. *Chrzczona*, tj. *Krystyna Cibora*), *Cibory-Krupy* (od przezwiska *Krupa*), *Kossaki-Falki*, *Łuby-Kiertany*, *Łuby-Kurki*, *Modzele-Skudosze*, *Pstrągi-Gniewoty* (od im. *Gniewomir*), *Sierzputy-Marki*, *Ślasy-Mieszki*, *Targonie-Krytuły*, *Targonie-Wity*, *Walochy-Mački* lub *Mońki*, *Zaręby-Grzymały*, *Zaręby-Kramki*, *Zaręby-Stryjki*, *Zaręby-Krzętki*.

Jak wykazują przykłady, większość tego typu nazw zestawionych zawiera drugi człon oznaczający imię gałęzi rodu, która osiadła obok. Rzadziej jest to przezwisko, którego etymologia nie zawsze jest jasna, np.: *Kiertany*, *Kołaczk*, *Krytuły* czy też *Jartuzy*, *Kramki*, *Kromki*, *Krzętki*.

2. Nazwy topograficzne i nazwy określające stosunek między nazwą macierzystą i nową, stanowiącą drugi człon nazw rodowych, wyrażonych przymiotnikami, omówione zostały przy nazwach z członem przymiotnikowym.

3. Stosunek wsi nowej do wsi macierzystej wyraża też rzeczownikowy człon *Wypychy* występujący w nazwach wsi drobnoszlacheckich ziemi łomżyńskiej. Jako drugi człon nazw rodowych wystąpił tylko dwa razy na badanym terenie: *Jemielite-Wypychy* i *Modzele-Wypychy*. Człon *Wypychy* oznacza wyodrębnioną, „wypchniętą” ze wsi macierzystej gałąź rodu z nową, własną osadą, którą początkowo stanowiło jedno gospodarstwo¹⁶. J. Wiśniewski wymienia osiem nazw z tym członem, stwierdzając, że zapewne było ich dużo więcej niż można obecnie ustalić.

¹⁶ Por. J. Wiśniewski, *Początek i rozwój...*, s. 91.

Inną cechę wsi, związaną jednak z osadzaniem nowej gałęzi rodu, wydają się wskazywać nazwy: *Gosie-Wybrany*, *Kossaki-Ostatki*.

4. Połączenie dwóch nazw. Różne są przyczyny tego typu połączeń:

a) zmiana właściciela osady na skutek sprzedaży lub układów rodzinnych, np.: *Chojny-Naruszczki*, *Czachy-Kotaki* i *Duchy-Cwaliny*, gdzie ród Cwalinów osiedlił się na miejscu Duchnów. Utrzymywano obie nazwy, chcąc zachować więź między nową a starą, wymienioną w dokumencie nadania lub sprzedaży. Obu nazw używano w aktach prawnych, w księgach ziemskich, w rejestrach podatkowych, a później w aktach hipotecznych.

b) zachowanie nazw opuszczonych gniazd rodowych.

Znaczna część rodowych nazw wsi została przeniesiona na północno-wschodnie Mazowsze z Mazowsza południowo-zachodniego. W ziemi łomżyńskiej nazwy te stanowiły najczęściej pierwsze człony nazw zestawionych. Czasem przyjmowano nową nazwę wsi od imienia i nazwiska założyciela, a nazwę dawną zachowano na pamiątkę jako drugi człon nazwy złożonej. Przykłady: wieś *Wróble-Jarciszewo* (dziś *Arciszewo*), *Jarciszewo* to dawna nazwa opuszczonego gniazda; wieś *Żebry-Wybranowo* założył w ziemi łomżyńskiej ok. roku 1403 Tomasz Żebro z Wybranowa. W 1400 roku książę Janusz I nadał Grzymisławowi z Zalesia koło Nasielska 20 włók zwanych Bożenica koło Nowogrodu. Powstała tu wieś *Grzymały-Zalesie*¹⁷.

W niniejszym opracowaniu przedstawione zostały nazwy wsi drobnoszlacheckich powiatu łomżyńskiego. Są to nazwy zestawione (apozycyjne), składające się najczęściej z dwóch, czasem z trzech członów. Pierwszy człon tych nazw stanowią nazwy rodowe, człon drugi identyfikujący daną wieś, wyróżniający ją spośród innych, nieraz kilku wsi o takiej samej nazwie. Człon drugi nazwy apozycyjnej kształtował się bardzo różnie, gdyż różne były warunki powstawania wsi. Wpływ miały tu: czas i miejsce powstania wsi, nazwa rodu, rodzaj własności, dalsze dzieje wsi i rodu w niej zamieszkującego.

Różnorodna geneza wsi i dalsze zmiany ich struktury osadniczej i własnościowej ukształtowały cztery zasadnicze grupy nazw złożonych:

¹⁷ Tamże, s. 47.

- 1) nazwa rodowa + przymiotnik określający położenie, np. *Guty Podleśne*, *Kossaki Borowe*, *Łady Polne*, lub stosunek między wsią macierzystą, a nową, np. *Duchny Stare – Duchny Młode*, *Pruski Wielkie – Pruski Małe*, *Pstrągi Wielkie – Pstrągi Małe*;
- 2) nazwa rodowa + nazwa fizjograficzna oznaczająca rzeczki, strumienie, np. *Cieciorki-Dąb*, *Gosie-Leśnica*, *Grochy-Łętownica*; nazwy lasów, np. *Koty-Lutostań*, *Pęsy-Lipno*, *Walochy-Kałęczyn*;
- 3) nazwa rodowa + nazwa gałęzi rodu, która wieś zasiedliła, np. *Cibory-Marki*, *Kossaki-Falki*, *Targonie-Wity*;
- 4) połączenie nazw dwóch wsi, np. *Chojny-Naruszczki*, *Czachy-Kołaki*, *Duchny-Cwaliny*.

Charakteryzowane tu złożone nazwy wsi drobnej szlachty łomżyńskiej rejestrują wymienione we wstępie źródła z końca XIX i z pierwszej połowy wieku XX (por. przypisy 5–11). Nazwy te nie zawsze były w stałym i powszechnym użyciu, utrzymywały się głównie w aktach urzędowych. Z czasem wiele wsi w ziemi łomżyńskiej utraciło w swych nazwach rodowych drugie człony. Na skutek komasacji gruntów zniknęły też niektóre wsie lub połączyły się z innymi. Część wsi wykupiła szlachta folwarczna, powiększając swe majątki.

W celu ustalenie obecnego stanu nazewnictwa drobno szlacheckich wsi łomżyńskich porównałam zasób dawnego nazewnictwa, zaświadczony w analizowanych źródłach, z *Wykazem urzędowych nazw miejscowości w Polsce*¹⁸. Poniższa tabela oddaje rezultat tego porównania. Po lewej stronie mamy pełen wykaz dawnych łomżyńskich nazw rodowych, po prawej nazwy, które współcześnie nie funkcjonują.

Lp.	Złożone nazwy rodowe wsi w pow. łomżyńskim	Złożone nazwy wsi, których nie zamieszcza Wykaz
1.	Bacze Suche	
2.	Bacze Mokre	
3.	Bacze-Zbrzeźnica	Bacze-Zbrzeźnica
4.	Chojny Stare	Chojny Stare
5.	Chojny Młode	Chojny Młode
6.	Chojny-Naruszczki, dziś Naruszczki	Chojny-Naruszczki

¹⁸ *Wykaz urzędowych nazw miejscowości w Polsce*, t. I-II, Warszawa 1980–1982.

Lp.	Złożone nazwy rodowe wsi w pow. łomżyńskim	Złożone nazwy wsi, których nie zamieszcza <i>Wykaz</i>
7.	Cholewy-Kołomyja	
8.	Chorzele-Sulkowstok, dziś Chorzele	Chorzele-Sulkowstok
9.	Cibory-Chrzczone	
10.	Cibory Gołeckie	
11.	Cibory-Kołaczk	
12.	Cibory-Krupy	Cibory-Krupy
13.	Cibory-Marki	Cibory-Marki
14.	Cibory-Witki	
15.	Ciecioroki-Dąb, dziś Ciecioroki	Ciecioroki-Dąb
16.	Czachy-Kołaki	
17.	Duchny-Cwaliny	Duchny-Cwaliny
18.	Duchny Stare	Duchny Stare
19.	Duchny Młode	
20.	Duchny-Wieluny	
21.	Gosie-Leśnica	Gosie-Leśnica
22.	Gosie-Otole	
23.	Gosie-Sokola Łąka	Gosie-Sokola Łąka
24.	Gosie-Wybrany	Gosie-Wybrany
25.	Gosie Duże	
26.	Gosie Małe	
27.	Grochy-Lętownica	
28.	Grochy-Pogorz	
29.	Gronostaje-Puszcz	
30.	Grzymały-Betczącystok	Grzymały-Betczącystok
31.	Grzymały Szczepankowskie	
32.	Grzymały-Zalesie	Grzymały-Zalesie
33.	Jemielite-Kolby	Jemielite-Kolby
34.	Jemielite Stare	Jemielite Stare
35.	Jemielite Wypychy	
36.	Klimasze-Jabłoń	Klimasze-Jabłoń
37.	Klimasze-Konopki dziś Klimasze	Klimasze-Konopki
38.	Klimasze Stare	Klimasze Stare
39.	Kołaki Kościelne	
40.	Konopki-Jabłoń	

Lp.	Złożone nazwy rodowe wsi w pow. łomżyńskim	Złożone nazwy wsi, których nie zamieszcza <i>Wykaz</i>
41.	Konopki-Jałbrzykówstok	Konopki-Jałbrzykówstok
42.	Konopki Młode	
43.	Konopki-Klimki	
44.	Konopki-Koprzywnica, dziś Konopki-Pokrzywnica	
45.	Korytki Leśne	
46.	Korytki Borowe	Korytki Borowe
47.	Kossaki Borowe	
48.	Kossaki-Falki	
49.	Kossaki Nadbielne	
50.	Kossaki-Ostatki	
51.	Kossaki-Ponikłystok	Kossaki-Ponikłystok
52.	Koty-Lutostań, dziś Koty	Koty-Lutostań
53.	Koziki-Wądołowo, dziś Koziki	Koziki-Wądołowo
54.	Koziki-Jałbrzykówstok	
55.	Łady Borowe	
56.	Łady Polne	
57.	Łuby-Kiertany	
58.	Łuby-Kurki	
59.	Łuby Stare	Łuby Stare
60.	Mieczki-Małystok, dziś Mieczki	Mieczki-Małystok
61.	Modzele-Górki	
62.	Modzele-Skudosze	
63.	Modzele-Stara Wieś	Modzele-Stara Wieś
64.	Modzele-Wypychy	
65.	Nagórki-Jabłoń	
66.	Ożary Wielkie	
67.	Pęsy-Lipno	
68.	Pruszki-Jabłoń	
69.	Pruszki Małe	Pruszki Małe
70.	Pruszki Wielkie (Duże)	
71.	Pstrągi Małe	Pstrągi Małe
72.	Pstrągi Wielkie	Pstrągi Wielkie
73.	Pstrągi-Gniewoty	
74.	Puchały-Sokola Łąka	

Lp.	Złożone nazwy rodowe wsi w pow. łomżyńskim	Złożone nazwy wsi, których nie zamieszcza Wykaz
75.	Rykacze-Sulkowstok, dziś Rykacze	Rykacze-Sulkowstok
76.	Sambory-Bukowo, dziś Sambory	Sambory-Bukowo
77.	Sanie-Dąb	
78.	Sędziwuje-Prątnik, dziś Sędziwuje	Sędziwuje-Prątnik
79.	Sierzputy-Marki	
80.	Sierzputy Młode	
81.	Sierzputy Stare	Sierzputy Stare
82.	Sierzputy Zagajne	
83.	Szabły Młode	
84.	Szabły Stare	Szabły Stare
85.	Ślasy, dziś Szlasy-Lipno	
86.	Szlasy-Łopieniste	
87.	Szlasy-Mieszki	
88.	Świętki-Wertyce	Świętki-Wertyce
89.	Targonie-Krytuły	
90.	Targonie Wielkie	
91.	Targonie-Wity	
92.	Truszki-Kruki	Truszki-Kruki
93.	Truszki-Pikule	Truszki-Pikule
94.	Truszki-Sapki	Truszki-Sapki
95.	Walochy-Kałączyn	Walochy-Kałączyn
96.	Walochy-Cieplystok	Walochy-Cieplystok
97.	Walochy-Mońki	
98.	Wróble-Jarciszewo, dziś Wróble-Arciszewo	
99.	Wyrzyki-Nowa Wieś	Wyrzyki-Nowa Wieś
100.	Wyrzyki-Sokoła Łąka	Wyrzyki-Sokoła Łąka
101.	Zagroby-Łętownica	
102.	Zagroby-Zakrzewo	
103.	Zaręby-Grzymały	
104.	Zaręby-Jartuzy	
105.	Zaręby-Kramki	
106.	Zaręby-Kromki	
107.	Zaręby-Krzętki	
108.	Zaręby-Stryjki	Zaręby-Stryjki

Lp.	Złożone nazwy rodowe wsi w pow. łomżyńskim	Złożone nazwy wsi, których nie zamieszcza <i>Wykaz</i>
109.	Zawady-Borysówka	Zawady Kościelne
110.	Zawady Kościelne, dziś Zawady	
111.	Żebry-Kolonia	
112.	Żebry-Wybranowo	

Jak wykazuje powyższe zestawienie, w 46. rodowych nazwach złożonych powiatu łomżyńskiego zanikł drugi człon, w tym 13 nazw nie zachowało żadnych dodatkowych członów. Są to nazwy pojedyncze: *Chojny, Chorzele, Ciecioriki, Klimasze, Koty, Koziki, Mieczki, Naruszczyki, Rykacze, Sambory, Sędziwuje, Truszki, Wyrzyki*. Jedna nazwa straciła człon pierwszy, wieś *Chojny-Naruszczyki* nosi dziś nazwę *Naruszczyki*. W *Wykazie urzędowych nazw miejscowości w Polsce* nie ma nazwy *Świętki-Weartyce (Wiercice)*. To zanikanie dwu-, trójczłonowych nazw jest wynikiem zmniejszania się liczby wsi drobnoszlacheckich na skutek łączenia się ich lub likwidacji. Jest także wyrazem tendencji do skrótu, gdyż nazwy składające się z paru członów są niewygodne w użyciu.